

تروریسم دولتی

در آئینه حقوق بین الملل

تألیف:

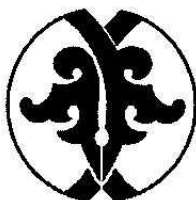
نواب محمدی ده چشمه

پژوهشگر دکتری حقوق بین الملل دانشگاه علامه طباطبائی

با دیباچه

دکتر سیدقاسم زمانی

دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی



انتشارات امجد

سرشناسه	: محمدی ده چشمه، نواب، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: تروریسم دولتی در آیین حقوق بین الملل / تألیف نواب محمدی ده چشمه.
مشخصات نشر	: تهران: امجد، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۴۱۸ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۲۶۹-۵۶-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: تروریسم دولتی
	State-sponsored terrorism
	مسئولیت دولت (حقوق بین الملل)
	(Government liability (International law
	تروریسم (حقوق بین الملل)
	(Terrorism (International law
	حقوق بین الملل
	International law
	حقوق بین الملل -- ایران
	International law -- Iran
	احکام دادگاه های خارجی -- ایالات متحده
	Judgments, Foreign -- United States

دفتر مرکزی امجد:

تهران، خیابان منیری جاوید، پلاک ۵۷، طبقه اول شمالی

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۱۱۹۳۲ - ۶۶۴۱۳۰۵۹

فروشگاه: خیابان منیری جاوید، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۹ - تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۴

تروریسم دولتی در آیین حقوق بین الملل	
مؤلف:	نواب محمدی ده چشمه
ناشر:	انتشارات امجد
چاپ اول:	دی، ۱۴۰۰
تعداد:	۵۰۰ نسخه
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۷۲۶۹-۵۶-۷
	ISBN: 978 - 622- 7269- 56- 7

حق چاپ محفوظ و منحصر «امجد» است.

فهرست مطالب

۹.....	دیباچه.....
۱۳.....	سخن نویسنده.....
۱۵.....	چکیده.....
۱۷.....	پیشگفتار.....
۲۳.....	ضرورت تحقیق در باب تروریسم دولتی.....
۳۳.....	فصل اول: تعریف تروریسم دولتی و جایگاه آن در حقوق بین الملل.....
۳۳.....	گفتار اول: تروریسم دولتی؛ تعریف، ابعاد و عناصر تشکیل دهنده آن.....
۳۳.....	مقدمه.....
۳۶.....	بخش اول: تعریف تروریسم دولتی.....
۴۷.....	بخش دوم: عناصر تشکیل دهنده جرم تروریسم دولتی.....
۵۰.....	بخش سوم: ابعاد تروریسم دولتی؛.....
۵۱.....	بند اول: تروریسم دولتی داخلی.....
۵۶.....	بند دوم: تروریسم دولتی خارجی (تروریسم بین الملل).....
۵۹.....	بخش چهارم: انتقادات مطروحه نسبت به مفهوم تروریسم دولتی.....
۷۶.....	گفتار دوم: اشتراکات و تفاوت های تروریسم دولتی با سایر اشکال تروریسم.....
۷۶.....	بخش اول: اشتراکات با تروریسم غیردولتی (فردی یا گروهی).....
۷۷.....	بخش دوم: تفاوت ها با تروریسم غیردولتی.....
۷۸.....	بخش سوم: تفکیک تروریسم دولتی از تروریسم بین الملل.....
۸۱.....	بخش چهارم: رابطه تروریسم دولتی با تروریسم هسته ای.....
۸۲.....	بخش پنجم: تمایز تروریسم دولتی از سایر اشکال خشونت دولتی.....
۸۸.....	گفتار سوم: اهداف و مزایای ناشی از توسل به تروریسم برای دولت ها.....
۸۸.....	بخش اول: اهداف دولت ها از توسل به تروریسم.....
۹۱.....	بخش دوم: مزایای توسل به تروریسم برای دولت ها.....
۹۷.....	گفتار چهارم: اقدامات جامعه بین الملل برای مقابله با تروریسم دولتی.....
۹۷.....	بخش اول: تعریف تروریسم دولتی در حقوق بین الملل.....
۱۰۰.....	بخش دوم: رویکرد جامعه ملل نسبت به مقوله تروریسم.....
۱۰۴.....	بخش سوم: رویکرد سازمان ملل متحد نسبت به مقوله تروریسم.....

بند اول: منشور ملل متحد.....	۱۰۴
بند دوم: مجمع عمومی سازمان ملل متحد.....	۱۰۶
مبحث اول: پیش نویس قانون جنایات علیه صلح و امنیت بشر.....	۱۰۶
مبحث دوم: قطعنامه‌ها و اعلامیه‌های مجمع عمومی.....	۱۱۱
مبحث سوم: کنوانسیون‌ها و اسناد بین‌المللی ناظر بر مبارزه با تروریسم.....	۱۲۲
بند سوم: شورای امنیت.....	۱۳۳
جمع بندی.....	۱۴۶
فصل دوم: مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها در قبال ارتکاب تروریسم.....	۱۵۳
مقدمه.....	۱۵۳
گفتار اول: کلیاتی راجع به حقوق مسئولیت دولت‌ها.....	۱۵۸
بخش اول: شرایط لازم برای وقوع یک عمل متخلفانه بین‌المللی.....	۱۵۸
بند اول: انتساب عمل متخلفانه به دولت.....	۱۶۰
بند دوم: نقض تعهد بین‌المللی دولت.....	۱۶۶
بخش دوم: مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها در قبال ارتکاب تروریسم.....	۱۶۷
بند اول: تعریف تروریسم به عنوان یک اقدام غیرقانونی.....	۱۶۷
بند دوم: انتساب عمل تروریستی به دولت.....	۱۶۹
گفتار دوم: مروری بر رویه قضایی بین‌المللی.....	۱۷۴
بخش اول: آراء دادگاه‌های بین‌المللی.....	۱۷۴
بند اول: رأی دیوان بین‌المللی دادگستری در قضیه کروکاسا، گیری تهران.....	۱۷۶
بند دوم: رأی دیوان در قضیه نیکاراگوئه.....	۱۷۸
بند سوم: رأی دادگاه بین‌المللی یوگسلاوی در قضیه تادیچ.....	۱۸۱
بند چهارم: رأی دیوان بین‌المللی دادگستری در قضیه بوسنی (قضیه اجرای کنوانسیون جلوگیری و مجازات نسل کشی).....	۱۸۴
بند پنجم: قضیه برخی دارایی‌های ایران (شکایت ایران از ایالات متحده در خصوص توقیف اموال بانک مرکزی)؛.....	۱۸۷
گفتار سوم: نقد دکتترین کنترل موثر در چارچوب تروریسم مورد حمایت دولتها.....	۱۹۱
گفتار چهارم: ملاحظات مهم در پی ریزی نظام مسئولیت بین‌المللی کارآمد برای دولت‌ها.....	۲۱۶
بخش اول: اشکال مداخله دولت‌ها در تروریسم.....	۲۱۷
بخش دوم: تغییر ماهیت تهدیدات تروریستی.....	۲۲۹
بخش سوم: حادثه یازده سپتامبر و چالش‌های رژیم مسئولیت دولت‌ها.....	۲۳۶
گفتار پنجم: نظریات مطرح در خصوص مبانی مسئولیت دولت‌ها.....	۲۴۸

سخن نویسنده

از دیرباز مطالعه تاریخ سیاست و مباحث دارای ماهیت مختلط - از دو حوزه سیاست و حقوق - علاقه ذهنی ام بوده است. با وجود قدرت یافتن نهادها و عاملان غیردولتی، همچنان «دولتها» (بمعنای موجودیت‌های انتزاعی) در دنیای معاصر (دنیای سرشار از تضادها و تناقضات) نقش ویژه‌ای دارند. دنیایی که در یک سوی آن افراد برای حق دسترسی به پهنای باند اینترنت در تکیا بوند و در سویه دیگر، با شعائر و گرایش‌های ایدئولوژیک، گلوی بشریت کاربرد آجین می‌شود. هیولای داعش، حوادث تراژیک در میانمار و رخدادهایی از این دست، بشریت را با وضع بی سابقه‌ای مواجه ساخته است.

اگر در دهه‌ها و قرون گذشته، فجایع تراژیک عمدتاً از سوی دولتها (یا حتی گروه‌های مخالف داعیه دار حکومت بر سرزمینی خاص) رخ می‌داد، در روزگار معاصر به اقتضای گسترش تکنولوژی، سهولت در حمل و نقل و ارتباطات، خصوصی سازی و ... گروه‌های غیردولتی ای شکل یافته‌اند با قدرتی بعضاً همسان یا فراتر از دولتها. در چنین فضایی فقط کفایت دولتها با اندک مسامحه‌ای اصطلاحاً موی دماغ این عاملان جدید نشوند تا یک تراژدی انسانی رقم بخورد. البته با وجود همه تحولات پیش گفته، دولت (این «شر لازم» به تعبیر لیبرالیستی) همچنان نقش برجسته خود در پیشگیری و سرکوب جنایات مذکور را از دست نداده است (که شرح مبسوط آن در ادامه خواهد آمد).

در چنین روزگاری که با وجود پیش بینی همه سازوکارهای حقوق بشری و پیشرفتهای موجود، عفريت ترور/خشنونت و جنگ‌های بیولوژیک به جهانیان چنگ و دندان نشان می‌دهد، ضروری است که در خصوص تعهدات بین‌المللی دولتها و حوزه مسئولیت دولتی در پناه تحولات موجود بازاندیشی شود.

برغم همه تفاوت‌ها در کیفیت زندگی، رفاه عمومی و برخی مولفه‌های امنیت ملی، فجایع امروزی همچون تروریسم بین‌المللی، مسابقات تسلیحاتی و جنگ‌های ناشناخته بیولوژیکی و حتی بحران‌های زیست محیطی (که تماماً ناشی از اقدامات خود بشریت اند)، به ما یادآور می‌گردند که سرنوشت انبای بشر تا چه حد بهم پیوند خورده است.